

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 868/01
Zo dňa: 14.05.2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 22
Počet príloh: 0

PROTOKOL

o výsledku kontroly

**plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky
v Európskej únii v oblasti biopalív v doprave**

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Bratislava august 2014

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) č. 868/01 zo 14. 05. 2014 vykonali:

Ing. Jaroslav Áč	vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Ľubomír Huska	člen kontrolnej skupiny

kontrolu plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii v oblasti biopalív v doprave, účelom ktorej bolo preveriť implementáciu predpisov Európskej únie v oblasti biopalív v doprave ako súčasť politiky zabezpečenia obnoviteľných zdrojov energií do legislatívy Slovenskej republiky a vyhodnotiť plnenie povinností orgánov štátnej správy v oblasti biopalív v doprave.

Kontrola bola vykonaná v čase od 02. 06. 2014 do 13.08. 2014 na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, so sídlom Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava, IČO: 00156621 (ďalej len „MPRV SR“ alebo „ministerstvo“ alebo „kapitola“) za roky 2012 a 2013.

Predmetom kontroly bolo preveriť:

- legislatívu v oblasti biopalív v doprave,
- plnenie stanovených cieľov v produkcii surovín na výrobu biopalív v doprave,
- výsledky ekonomického hodnotenia podpory produkcie surovín na výrobu biopalív v doprave.

Zhrnutie výsledkov kontroly

Pre ministerstvo vyplynulo plnenie povinností a cieľov súvisiacich s preukazovaním plnenia kritérií trvalej udržateľnosti pri výrobe biopalív a biokvapalín v doprave zo Smernice 2009/28/ES a zo zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore OZE.

Ministerstvo vypracovalo Vyhlášku č. 295/2011 Z. z. a jej prílohou je vzor tlačiva „Vyhlásenie pestovateľa a dodávateľa biomasy určenej na výrobu biopaliva alebo biokvapaliny“ v ktorom pestovateľ/dodávateľ biomasy vyhlasuje, že biomasa, ktorú poskytuje ďalej na spracovanie spĺňa kritériá trvalej udržateľnosti stanovené Smernicou 2009/28/ES o podpore využívania energie z OZE.

Ministerstvo splnilo implementačnú povinnosť v súlade s príslušným ustanovením Smernice 2009/28/ES.

Podľa ministerstva, vzhľadom na to, že biopalivá sa vyrábajú iba z poľnohospodárskych plodín, ktoré boli vypestované na územiach podľa požiadaviek Smernice 2009/28/ES, spĺňajú požiadavku zníženia emisií o 35 % voči referenčnému roku 1990 z čoho vyplýva, že ide o pozitívny dopad na životné prostredie. Jedná sa o rovnaké technológie pestovania repky olejnej, kukurice a pšenice na energetické účely ako aj na výrobu potravín.

Ministerstvo nemá vybudovaný systém evidencie vyhlásení pestovateľa/dodávateľa biomasy na výrobu biopalív alebo biokvapaliny, keďže pestovateľom a dodávateľom biomasy nevznikla žiadna zákonná povinnosť posielať vyhlásenia súbežne aj na ministerstvo.

Za roky 2012 a 2013 ministerstvo nedisponovalo informáciami o celkových údajoch, ktoré sú pestovatelia povinní vyplniť vo vyhlásení.

Ministerstvo taktiež nepoverilo Pôdohospodársku platobnú agentúru žiadnymi povinnosťami a úlohami, ktoré vyplývajú z Vyhlášky č. 295/2011 Z. z., t. j. ani zabezpečovaním kontroly súvisiacej s dodržiavaním kritérií trvalej udržateľnosti. Podľa ministerstva stanovenie podmienok nad rámec legislatívy EÚ a SR by presahovalo rámec kompetencie členského štátu pre poskytovanie priamych platieb.

Z hľadiska dlhodobého vytvárania podmienok súvisiacich s podporou zvyšovania pestovania plodín na výrobu biopalív v doprave ministerstvo v predchádzajúcom období, najmä v rokoch 2004 až 2010, plnilo úlohy a vypracovalo viacero materiálov v predmetnej veci.

V roku 2011 vláda SR, na základe požiadavky ministerstva, zrušila uznesenie vlády SR č. 130/2008 z 27. 02. 2008 súvisiace s návrhom Akčného plánu využívania biomasy na roky 2008 – 2013 a uznesenie vlády SR č. 108 zo 04. februára 2009 k Dlhodobej stratégii využitia poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plodín na priemyselné účely.

Dôvodom zrušenia uznesení bola duplicitnosť, strata opodstatnenosti a skutočnosť, že informácia o využívaní biomasy je súčasťou iných koncepčných materiálov predkladaných na rokovanie vlády SR.

V roku 2012 a 2013 v súvislosti s problematikou biopalív v doprave ministerstvo nepredložilo žiadne koncepčné materiály na rokovanie vlády SR z dôvodov, že zo strany vlády SR nebola požiadavka o vypracovanie koncepčných materiálov v predmetnej veci.

V zmysle legislatívy EÚ bola v roku 2009 ukončená podpora formou platby na energetické plodiny. Z NR (ES) č. 73/2009 vyplýva, že v dôsledku najnovšieho vývoja v sektore bioenergie a najmä vysokého dopytu po týchto výrobkoch na medzinárodných trhoch a zavedenia záväzných cieľov týkajúcich sa podielu bioenergie na celkovom objeme palív do roku 2020, už neexistuje dostatočný dôvod na poskytovanie osobitnej podpory pre energetické plodiny.

Ministerstvo nevypracovalo analýzu o prínose podpôr na energetické plodiny v rokoch 2007 – 2009 používaných na výrobu biopalív v doprave v rámci pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

V kontrolovanom období ministerstvo nemalo uložené žiadnym všeobecne záväzným právnym predpisom, uzneseniami vlády SR, resp. inými právnymi aktmi vypracovať a uplatňovať nástroje podpornej politiky v oblasti biopalív v doprave.

Ministerstvo v období 2012 a 2013 neposkytlo priame a nepriame podpory na pestovanie prvotných zdrojov na produkciu biopalív v doprave formou platby na pestovanie energetických plodín a ani prostredníctvom PRV SR 2007 – 2013 a štátnej pomoci.

Prostredníctvom kapitoly MPRV SR, nadväzne na príslušné NR (ES) a nariadenia vlády SR, boli poskytnuté priame platby, ktoré sú podporami odviazanými od produkcie, čo znamená, že poskytnutie akýchkoľvek priamych platieb je viazané iba na vykonávanie minimálnych činností v podobe udržiavania plochy v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave a dodržiavaní určitých požiadaviek hospodárenia týkajúcich sa ochrany životného prostredia, zdravia ľudí zvierat a rastlín a životných podmienok zvierat.

Ministerstvo neviduje informácie týkajúce sa výmery poľnohospodárskej pôdy v SR využívanej na pestovanie poľnohospodárskych plodín (surovín) používaných na výrobu biopalív ako aj produkcie. Informácie o oseve poľnohospodárskych plodín poskytuje ŠÚ SR,

ktorý spracováva údaje od respondentov vo Výkaze o plochách osiatych poľnohospodárskymi plodinami, ktorý je súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní schváleného na roky 2012 – 2014.

Ministerstvo predložilo na rokovanie Štatistickej rady SR návrh na zmenu štruktúry výkazu OB (MPRV SR) 9 – 12 „Mesačný výkaz o zdrojoch, predajoch a použití obilnín“ s tým, aby v príslušných moduloch bola spotreba na výrobu biopalív (bioetanol) uvedená v samostatnom riadku. Dôvodom predloženého návrhu bolo získanie spoľahlivých zdrojov o spotrebe obilnín na biopalivá pri vypracovávaní bilancií do Situačnej a výhľadovej správy pre obilniny, keďže spracovanie údajov za uvedenú oblasť bolo založené na odhadoch.

Ďalším dôvodom, bola skutočnosť, že v poslednom období bol zaznamenaný väčší dopyt obilnín určených na biopalivá. K navrhovaným zmenám členovia Štatistickej rady SR na svojom zasadnutí v júli 2014 nevzniesli žiadne pripomienky a ministerstvo následne upraví predmetné formuláre

V súvislosti so zvýšením dopytom po obilninách určených na biopalivá ministerstvo uviedlo, že nevstupuje do dodávateľsko-odberateľských vzťahov medzi pestovateľmi a spracovateľmi, keďže legislatíva SR ani EÚ neumožňuje prijať žiadne regulačné opatrenia v prípade zvýšeného dopytu výrobcov biopalív po poľnohospodárskych komoditách.

Ministerstvo nemá vypracovanú analýzu vplyvu použitia poľnohospodárskych plodín na výrobu biopalív v doprave na zvyšovanie cien potravín, keďže podpora výroby OZE (biomasa, dendromasa a pod.) z pohľadu rezortu pôdohospodárstva nebola prioritnou témou.

Podľa ministerstva, významnejšou témou bolo vytvorenie podmienok na rozvoj rastlinnej a živočíšnej výroby, kontrola potravín a riešení nerovností v reťazci prvovýrobca – spracovateľ – obchod a zvýšenie produkčnej výkonnosti v nosných poľnohospodárskych komoditách na úroveň 80 % súčasnej spotreby obyvateľstva na Slovensku.

V roku 2012 a 2013 ministerstvo pri hodnotení výsledkov a dopadov politiky biopalív na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka vychádzalo z úloh odbornej pomoci v rámci kontraktov uzatvorených medzi ministerstvom a rezortnými organizáciami.

Na riešenie šiestich odborných úloh súvisiacich s problematikou biopalív v doprave, ministerstvo poskytlo verejné prostriedky v čiastke 321 207,00 eur, čo predstavovalo 4,42 % - ný podiel z celkovej sumy 7 263 583,00 eur dohodnutej v kontraktach s tromi príspevkovými organizáciami v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Okrem uvedených prostriedkov ministerstvo poskytlo VÚEPP Bratislava verejné prostriedky na riešenie dvoch úloh v celkovej sume 98 824,00 eur (Komoditné situačné a výhľadové správy).

Ministerstvo v rámci úloh odbornej pomoci za roky 2012 a 2013 nepreukázalo vykonanie kontrolných dní k polroku plnenia v súlade s kontraktom uzatvoreným s jednou príspevkovou organizáciou v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Za obdobie 2012 a 2013 ministerstvo vykonávalo kontroly súvisiace s problematikou biopalív v doprave len pri úlohách vyplývajúcich z uzatvorených kontraktov.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

Na základe poznatkov, získaných kontrolou, NKÚ SR odporúča MPRV SR:

- Vypracovať analýzu o finančných nárokoch a legislatívnom zabezpečení zjednodušenia vyplňania vyhlásenia pestovateľa a dodávateľa biomasy pre potreby a využitie v rámci MPRV SR.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Ministerstvo je rozpočtovou organizáciou, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na štátny rozpočet Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Ako právnická osoba vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene, plní úlohy ako ústredný orgán štátnej správy v rozsahu ustanovenia § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 575/2001 Z. z.“).

Ministerstvo má podrobnejšie upravené úlohy v Štatúte MPRV SR, ktorý schválila vláda SR svojim uznesením č. 84/2011.

Za obdobie od 01. 01. 2012 do 31. 12. 2013 bolo v pôsobnosti úradu ministerstva vykonaných viacero rozhodnutí ministra vo vnútornej organizačnej štruktúre a v rozsahu pôsobnosti a vzájomných vzťahov organizačných útvarov a tieto zmeny boli upravené v Organizačných poriadkoch účinných v kontrolovanom období.

1 Legislatíva v oblasti biopalív v doprave

1.1 Vymedzenie pôsobnosti a postavenia kontrolovaného subjektu

V zmysle zákona č. 575/2001 Z. z. a Štatútu MPRV SR je ministerstvo ústredným orgánom štátnej správy okrem iného pre poľnohospodárstvo a podieľa sa na vypracúvaní súhrnnej stratégie využívania poľnohospodárskej a lesnej biomasy na energetické účely a na tvorbe politiky v tejto oblasti.

Nadväzne ne uvedené, si ministerstvo vo svojom organizačnom poriadku, ktorý je základným vnútorným organizačným predpisom a ktorý schvaľuje minister, určilo organizačné členenie ministerstva, rozsah jeho pôsobnosti, úlohy a vzájomné vzťahy organizačných útvarov, rozsah oprávnení a zodpovednosti vedúcich zamestnancov.

V kontrolovanom období bol hlavný rozsah odborných činností súvisiaci s preverovanou problematikou vymedzený pre sekciu poľnohospodárstva, potravinárstva a obchodu (od 29. 11. 2012 pre sekciu poľnohospodárstva).

Okrem uvedeného organizačného útvaru sa prierezovo podieľali na plnení úloh súvisiacich s preverovanou agendou aj iné organizačné útvary.

Do koordinácie a tvorby štátnej politiky v oblastiach OZE, výroby a používania biopalív, pestovania biomasy na energetické účely, monitoringu legislatívy EÚ týkajúcej sa OZE a , biopalív a energetiky boli priamo zapojení dvaja zamestnanci predmetnej sekcie, ktorí mali predmetné činnosti vymedzené v opisoch štátnozamestnaneckého miesta.

Okrem týchto zamestnancov sa prierezovo, najmä v súvislosti s činnosťou Komoditnej rady pre obilniny a Komoditnej rady pre olejiny a so spracovaním rezortných štatistických výkazov, podieľali na plnení úloh v oblasti biopalív v doprave aj ďalší zamestnanci ministerstva.

1.2 Implementácia smerníc EÚ do legislatívy SR v rámci rezortu

Základným legislatívnym rámcom, z hľadiska implementácie smerníc EÚ do legislatívy SR v pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva, bola transponovaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie Slovenskou republikou, smernice EP a Rady č. 2009/30/ES z 23. apríla 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o kvalitu automobilového benzínu, motorovej nafty a plynového oleja a zavedenie mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov a zákona č. 136/2011 Z. z. z 5. apríla

2011, ktorým sa menil a doplňal zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „Smernica 2009/28/ES“).

Pre ministerstvo vyplynuli povinnosti súvisiace s preukazovaním plnenia kritérií trvalej udržateľnosti pri výrobe biopalív a biokvapalín v doprave zo zákona č. 136/2011 Z. z. z 5. apríla 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore OZE“).

Nadväzne na uvedený zákon ministerstvo vypracovalo Vyhlášku č. 295/2011 Z. z. zo 06. 09. 2011, ktorou sa vykonáva §19b ods. 1 a 2 zákona č. 309/2009 Z. z. o OZE (ďalej len „Vyhláška č. 295/2011 Z. z.“).

V ustanovení § 1 Vyhlášky č. 295/2011 Z. z., účinnej od 01. októbra 2011, je uvedená organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti MPRV SR, ktorá spravuje a aktualizuje databázu území, na ktorých vypestovaná biomasa určená na výrobu biopaliva alebo biokvapaliny spĺňa kritériá trvalej udržateľnosti a zároveň v nich možno očakávať, že emisie skleníkových plynov z pestovania poľnohospodárskych surovín nepresahujú limity ustanovené osobitným predpisom.

Prílohou Vyhlášky č. 295/2011 Z. z. je vzor tlačiva „Vyhlásenie pestovateľa a dodávateľa biomasy určenej na výrobu biopaliva alebo biokvapaliny“ (ďalej len „vyhlásenie pestovateľa/dodávateľa biomasy“). Vo vyhlásení pestovateľ/dodávateľ biomasy vyhlasuje, že biomasa, ktorú poskytuje ďalej na spracovanie spĺňa kritériá trvalej udržateľnosti stanovené smernicou 2009/28/ES o podpore využívania energie z OZE.

Skutočnosti zistené v súvislosti s evidenciou vyplnených vyhlásení a ich využitím v rámci rezortu pôdohospodárstva sú uvedené v bode 1.3 a 2.2 tohto protokolu.

Z uznesení vlády SR, v súvislosti s preukazovaním kritérií trvalej udržateľnosti biopalív, pre ministerstvo nevyplývali žiadne povinnosti.

1.3 Plnenie povinností a cieľov vyplývajúcich pre MPRV SR z legislatívy a uznesení vlády SR – vyhodnotenie plnenia priorít z Akčného plánu využívania biomasy na roky 2007 – 2013

1.3.1 Plnenie povinností a cieľov z legislatívy

Tak ako bolo už uvedené, plnenie povinností a cieľov z legislatívy vyplynulo pre ministerstvo zo zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore OZE a Smernice 2009/28/ES.

Smernica 2009/28/ES stanovuje, že do cieľa energetickej spotreby biopalív na celkovej energetickej spotrebe do roku 2020 sa môžu započítať iba biopalivá vyrobené v súlade s jej ustanoveniami. Jedná sa o kritériá trvalej udržateľnosti uvedené v čl. 17 smernice.

Pre členské štáty EÚ vyplýva úloha viesť databázu tých území klasifikovaných ako úroveň 2 nomenklatúry štatistických územných jednotiek, v ktorých sa môže očakávať, že typické emisie skleníkových plynov z pestovania poľnohospodárskych plodín sú nižšie alebo sa rovnajú emisiám uvedeným pod položkou „Roztriedenie určených hodnôt pre pestovanie“ v časti D prílohy V k smernici, pričom k správe priložia opis metódy a údajov použitých na vypracovanie tohto zoznamu. Metóda zohľadňuje pôdne vlastnosti, podnebie a očakávané výnosy plodín.

Ministerstvo v tejto súvislosti vypracovalo správy, a to:

- „Vymedzenie oblastí SR, v ktorých pestovanie plodín (kukurice na zrno a repky olejnej) na bioenergetické účely spĺňa limity v zmysle časti C a D prílohy V Smernice 2009/28/ES“

- „Vymedzenie oblastí SR, v ktorých pestovanie pšenice ozimnej na bioenergetické účely spĺňa limity v zmysle časti C a D prílohy V Smernice 2009/28/ES“

Súčasťou správ bol opis metódy a údaje použité na vypracovanie zoznamu týchto oblastí, pričom boli zohľadnené pôdne vlastnosti, podnebie a očakávané výnosy surovín pre výrobu biopalív v SR.

Konečné verzie správ boli, prostredníctvom úradu vlády SR, zaslané v roku 2011, resp. 2013 príslušnej EK.

Ministerstvo zároveň vypracovalo dve správy obsahujúce informácie o pestovaní repky olejnej, kukurice na výrobu biopalív v SR, ktoré boli zverejnené na webovom sídle EK.

Z predložených dokladov vyplýva, že Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy (ďalej len „VÚPOP“), v súlade s kontraktom uzavretým s MPRV SR, vytvoril databázu území, ktorú vyžaduje Smernica 2009/28/ES.

Vypracovaním predmetných správ a databázy si ministerstvo splnilo implementačnú povinnosť podľa príslušného ustanovenia Smernice 2009/28/ES.

Databáza slúži pre pestovateľov a dodávateľov biomasy, aby deklarovali, že ich biomasa dopestovaná na danom území spĺňa spomínané kritériá.

Podľa ministerstva, biopalivá sa vyrábajú iba z poľnohospodárskych plodín, ktoré boli vypestované na územiach podľa požiadaviek Smernice 2009/28/ES a preto spĺňajú požiadavku zníženia emisií o 35 % voči referenčnému roku 1990 z čoho vyplýva, že ide o pozitívny dopad na životné prostredie. Jedná sa o rovnaké technológie pestovania repky olejnej, kukurice a pšenice na energetické účely ako aj na výrobu potravín.

Kontrolou bolo zistené, že MPRV SR nemá vybudovaný systém evidencie vyhlásení pestovateľa/dodávateľa biomasy na výrobu biopalív alebo biokvapaliny, keďže pestovateľom a dodávateľom biomasy nevznikla žiadna zákonná povinnosť posielat' vyhlásenia súbežne aj na ministerstvo.

Z uvedeného vyplýva, že za roky 2012 a 2013 ministerstvo nedisponuje informáciami o celkových údajoch, ktoré sú pestovatelia povinní vyplniť vo vyhlásení.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca k zisteným skutočnostiam vyplýva, že ministerstvo v budúcnosti uvažuje so zjednodušením vyplňania vyhlásenia pestovateľa/dodávateľa biomasy formou elektronického formulára priamo na webovom sídle ministerstva, kde bude možné viesť evidenciu vyplnených vyhlásení.

Podľa ministerstva, zjednodušenie vyplňania si bude vyžadovať nárok na finančné prostriedky z rozpočtu kapitoly a zmenu zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 543/2007 Z. z. poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka“).

Z vyjadrenia ministerstva tiež vyplýva, že v čase schvaľovania vyhlášky č. 295/2011 Z. z. to nebolo podporené vtedajším vedením ministerstva.

Odporúčanie:

Vypracovať analýzu o finančných nárokoch a legislatívnom zabezpečení zjednodušenia vyplňania vyhlásenia pestovateľa a dodávateľa biomasy pre potreby a využitie v rámci MPRV SR

Kontrolou bolo ďalej zistené, že ministerstvo, v súvislosti so zabezpečovaním úloh v oblasti biopalív vyplývajúcich z Vyhlášky č. 295/2011 Z. z., nepoverilo Pôdohospodársku platobnú agentúru (ďalej len „PPA“) žiadnymi povinnosťami a úlohami, t. j. ani zabezpečovaním kontroly súvisiacej s dodržiavaním kritérií trvalej udržateľnosti.

Podľa ministerstva predmetná vyhláška nie je nadradeným právnym predpisom k nariadeniu vlády SR č. 158/2007 Z. z. ani k nariadeniu vlády SR č. 20/2009 Z. z.

Podmienky poskytovania podpory formou platby na energetické plodiny boli vymedzené legislatívou EÚ a uvedenou slovenskou legislatívou. Stanovenie podmienok nad rámec tejto legislatívy by presahovalo rámec kompetencie členského štátu pre poskytovanie priamych platieb.

V roku 2009 bola v zmysle legislatívy EÚ ukončená podpora formou platby na energetické plodiny, čo je podrobnejšie uvedené v bode 2 tohto protokolu.

1.3.2 Plnenie povinností z uznesení vlády SR – vyhodnotenie plnenia priorít z akčného plánu využívania biomasy na roky 2007 – 2013

Kontrolou bolo zistené, že v roku 2012 a 2013 v súvislosti s problematikou biopalív v doprave ministerstvo nepredložilo žiadne koncepčné materiály na rokovanie vlády SR.

Podľa zodpovedného zamestnanca ministerstva, zo strany vlády SR nebola požiadavka o vypracovanie koncepčných materiálov v predmetnej veci.

V predchádzajúcom období vláda SR vo svojich uzneseniach pre MPRV SR uložila niekoľko úloh, ktorých plnenie spadalo aj do kontrolovaného obdobia.

1.3.2.1 Uznesenie vlády SR č. 130/2008 z 27.februára 2008 k „Návrhu akčného plánu využívania biomasy na roky 2008 – 2013“ (ďalej len „Akčný plán využívania biomasy“).

Vypracovanie Akčného plánu využívania biomasy vyplynulo z uznesenia vlády SR č. 383/2007 k Stratégii vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov v SR a z Akčného plánu pre biomasu EÚ. Okrem iného bol zameraný na zhodnotenie reálnej situácie v SR v oblasti využívania biomasy a na spoznanie fyzickej dostupnosti a kvantifikácie lesnej a poľnohospodárskej biomasy.

V bode B. uznesenia č. 130/2008 bola uložená úloha pre ministerku pôdohospodárstva SR „v spolupráci s ministrom hospodárstva, ministrom životného prostredia, podpredsedom vlády, ministrom školstva a ministrom výstavby a regionálneho rozvoja predkladať na rokovanie vlády informáciu o plnení priorít akčného plánu o biomase do 31. marca počnúc rokom 2009 a každoročne“.

Poslednú informáciu o plnení priorít Akčného plánu o biomase na roky 2008 – 2013 vláda SR vzala na vedomie v roku 2009.

Kontrolou bolo zistené, že na rokovaní porady vedenia ministerstva konanej dňa 03. marca 2011 bol s pripomienkami vzatý na vedomie materiál „Informácia o plnení Akčného plánu využívania biomasy na rok 2008 – 2013 v roku 2010“.

Ako vyplýva z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva, vtedajší minister pôdohospodárstva navrhol zrušenie uvedenej úlohy s odôvodnením, že informácia o využívaní biomasy je súčasťou iných koncepčných materiálov predkladaných na rokovanie vlády SR, jedná sa o duplicitu, z toho dôvodu úloha strácala opodstatnenosť.

Následne na rokovaní vlády SR dňa 23. marca 2011 bola uvedená úloha zrušená uznesením vlády SR č. 204 z 23. marca 2011 k návrhu na zrušenie uznesení vlády SR a niektorých úloh z uznesení vlády SR, uložených ministrovi pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a úlohy č. 8 z Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2010 v bode A.26 zrušila úlohu B.1 Uznesenia vlády č. 130/2008.

V tejto súvislosti bolo kontrolou zistené, že za rok 2011, 2012 a 2013 nebola predmetná informácia predložená na rokovanie vlády SR a v roku 2012 a 2013 neboli

predkladané žiadne koncepčné materiály na rokovanie vlády SR zo strany MPRV SR a zároveň ani nebola požiadavka o vypracovanie koncepčných materiálov zo strany vlády SR.

Z vyjadrenia ministerstva k zisteným skutočnostiam vyplýva, že plnenie priorit Akčného plánu využívania biomasy bolo v rokoch 2012 a 2013 spracované čiastočne len v rámci rezortných úloh, a to úloh kontraktu medzi ministerstvom a Technickým a skúšobným ústavom pôdohospodárskym Rovinka (ďalej len „TSÚP Rovinka“). Akčný plán využívania biomasy na roky 2008 – 2013 bol prierezovým materiálom viacerých ministerstiev, napriek tomu, že bola úloha zrušená na rokovaní vlády SR, snahou sekcie poľnohospodárstva bolo riešiť prioritné úlohy aj napriek kráteniu finančných prostriedkov v rámci kontraktu MPRV SR a TSÚP Rovinka.

Skutočnosti zistené v súvislosti s kontraktmi uzatvorenými v roku 2012 a 2013 na podporu výskumu a vývoja pre využívanie produkcie na výrobu biopalív v doprave sú uvedené v bode 2.5 tohto protokolu.

1.3.2.2 Uznesenie vlády SR č. 108 zo 04. februára 2009 k dlhodobej stratégii využitia poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plodín na priemyselné účely

Uvedeným uznesením bolo ministrovi pôdohospodárstva uložené zabezpečiť priebežnú správu o plnení dlhodobej stratégie využitia poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plodín na priemyselné účely každé dva roky k 31. decembru počnúc rokom 2010.

Ako vyplýva z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva, vtedajší minister pôdohospodárstva navrhol zrušenie úlohy s odôvodnením, že materiál sa predkladá iba ministrovi na vedomie, nie je ďalej predmetom rokovania vlády SR, čím stráca svoju výpovednú hodnotu.

Následne na rokovaní vlády SR bola uvedená úloha zrušená uznesením vlády SR č. 204 z 23. marca 2011 k návrhu na zrušenie uznesení vlády SR a niektorých úloh z uznesení vlády SR, uložených ministrovi pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a úlohy č. 8 z Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2010 v bode A.20.

Okrem hore uvedených uznesení ministerstvo zabezpečovalo v predchádzajúcom období aj ďalšie úlohy vyplývajúce z uznesenia vlády SR č. 220/2008 z 09. apríla 2008 k „Návrhu koncepcie vyššieho využitia biopalív v doprave v podmienkach SR“ a uznesenia vlády SR č. 884 z 03. decembra 2008 k „Priebežnej hodnotiacej správe o postupe rokovaní a aktuálnom stave pripravenosti SR na implementáciu klimaticko-energetického balíčka“.

Kontrolou bolo zistené, že materiály vypracované nadväzne na uvedené uznesenia ministerstvo predložilo na rokovanie Komisie pre klimaticko-energetický balíček na úrovni štátnych tajomníkov spolupracujúcich rezortov.

1.4 Medzirezortná spolupráca v oblasti biopalív v doprave

1.4.1 Pracovná skupina pre oblasť poľnohospodárskej biomasy a jej energetického využitia

Z predložených dokladov bolo zistené, že v pôsobnosti ministerstva bol dňa 28. 02. 2013 schválený a dňa 05. 03. 2013 uverejnený vo vestníku MPRV SR „Štatút pracovnej skupiny pre oblasť poľnohospodárskej biomasy a jej energetického využitia (ďalej len, „pracovná skupina pre biomasu“).

Pracovná skupina pre biomasu ako poradný orgán generálneho riaditeľa sekcie poľnohospodárstva v oblasti poľnohospodárskej biomasy koordinuje a zabezpečuje odborné aktivity, ktoré súvisia s tvorbou a implementáciou novej európskej legislatívy, s tvorbou národnej legislatívy, politiky a stratégie.

Členmi pracovnej skupiny sú, okrem zástupcov ministerstva, zástupcovia iných ústredných orgánov štátnej správy, zástupcovia organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva a zástupcovia akademickej obce.

Z predložených dokladov vyplynulo, že do času začatia výkonu kontroly bolo uskutočnené jedno zasadnutie pracovnej skupiny.

Zo záznamu z prvého zasadnutia pracovnej skupiny konaného dňa 29. 05. 2013 vyplýva, že v rámci záverov bolo prijatých päť úloh.

Kontrolou plnenia prijatých záverov bolo zistené, že v jednom prípade nebola úloha zrealizovaná, tak ako bola prijatá (vypracovanie inventúry štatistík údajov so spresnením požadovaných štatistických údajov a oslovením záujmových inštitúcií).

Podľa ministerstva dôvodom neoslovenia príslušných organizácií bola skutočnosť, že bolo potrebné prehodnotiť v prvom rade zisťovanie údajov zo strany Štatistického úradu SR (ďalej len „ŠÚ SR“).

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva zároveň vyplýva, že táto úloha, ale aj možné prehodnotenie členstva PPA a Združenia pre výrobu a využitie biopalív v SR v pracovnej skupine a zjednodušenie vyplňania vyhlásenia pestovateľa/dodávateľa biomasy formou elektronického formulára vo väzbe na celý cyklus výroby biopaliva bude zaradená na plánované zasadnutie pracovnej skupiny pre biomasu v septembri 2014.

V súvislosti s plnením uvedenej úlohy bolo ďalej zistené, že ministerstvo vykonávalo štatistické zisťovania za účelom získať informácie o spotrebe palív a energie a ich cene za vybrané organizácie s počtom menším ako 20 zamestnancov.

Zisťovanie je súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní schváleného na roky 2009 – 2011 vydaného v Zbierke zákonov SR. Spravodajská povinnosť vyplniť štatistický formulár vyplýva z § 18 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej štatistike“).

Podľa zákona o štátnej štatistike, povinnosť vyplňať výkaz ENER (MPRV SR) 1-01, „Ročný výkaz o spotrebe palív, energie a ich cien“ (ďalej len „výkaz ENER (MPRV SR) 1-01“) majú vybrané organizácie s počtom zamestnancov menším ako 20 v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.

Z predložených písomností ku kontrole bolo zistené, že ŠÚ SR vykonáva štatistické zisťovania „Ročný výkaz o obnoviteľných zdrojoch palív a energie“ ENER 3-01 – Modul 705 – biomasa a odpady na energetické účely, Modul 706 – bioplyn, Modul 708 – biopalivá v tonách. Získavanie informácií ustanovuje Nariadenie EP a Rady (ES) č. 1099/2008 z 22. októbra 2008 o energetickej štatistike v znení neskorších predpisov.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva vyplýva, že účelom štatistického zisťovania v rámci Podnikateľských aktivít – Energetika je získať informácie o výrobe a spotrebe obnoviteľných druhov palív a o výrobe elektriny a tepla z týchto zdrojov.

Výsledky zisťovania sú využívané ako podklad na zostavenie energetickej bilancie v rámci SR, na zabezpečenie potrieb informačného systému ŠÚ SR, požiadaviek európskeho štatistického systému a medzinárodných organizácií.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že ministerstvo vrátane organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, v rámci návrhov na krátkodobé a dlhodobé štátne štatistické zisťovania ŠÚ SR na roky 2015 – 2017, navrhlo pokračovať v štatistickom zisťovaní rezortného výkazu ENER (MPRV SR) 1 – 01 za účelom získať predmetné informácie od vybraných organizácií s počtom zamestnancov menším ako 20 a zachovať ich charakteristiku na ďalšie obdobie.

Zisťovanie bolo naposledy realizované v roku 2011, pričom periodicita štatistického zisťovania bola raz za päť rokov.

Orgánom zabezpečujúcim jeho spracovanie bolo ministerstvo prostredníctvom spoločnosti s. r. o. z Bratislavy, ktorej, nadväzne na uzatvorenú zmluvu vrátane dodatkov, za

spracovanie výkazov rezortnej štatistiky za rok 2012 uhradilo celkovú sumu 300 435,23 eur s DPH a 295 495,20 eur s DPH za rok 2013.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva vyplýva, že štatistické údaje sú využívané v rámci interných potrieb rezortu pôdohospodárstva a pri pripomienkovaní materiálov v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

Ďalšie skutočnosti zistené v súvislosti s vypracovávaním ďalších rezortných štatistických výkazov v rezorte pôdohospodárstva sú uvedené sú uvedené v bode 1.4.2 tohto protokolu.

1.4.2 Komoditná rada pre obilniny

Kontrolou bolo zistené, že minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR svojim Rozhodnutím číslo 3291/2012-510 vydal „Štatút Komoditnej rady pre obilniny MPRV SR“, ktorý nadobudol účinnosť 19. 09. 2012 a bol uverejnený vo Vestníku MPRV SR č. XLIV dňa 18. 09. 2012 – čiastka 28 (ďalej len „Komoditná rada pre obilniny“).

Komoditná rada pre obilniny je poradným a iniciatívnym a koordinačným orgánom ministra v oblasti monitorovania na trhu s obilninami v SR a v EÚ a okrem iného sleduje a hodnotí vývoj situácie na trhu s obilninami a výrobkami z nich vrátane monitoringu ich cien a pod.

Členmi Komoditnej rady pre obilniny sú okrem zástupcov ministerstva a zástupcov PPA aj zástupcovia iných subjektov – SPPK, Združenia pestovateľov obilnín, Komoditnej burzy Bratislava, Zväzu pestovateľov a spracovateľov kukurice, Združenia pestovateľov a spracovateľov sladovníckeho jačmeňa. Na zasadnutia mohli byť prizvaní aj zástupcovia ŠÚ SR, VÚEPP Bratislava a iné prizvané osoby.

Ku kontrole boli predložené štyri zápisnice zo zasadnutia Komoditnej rady pre obilniny, ktoré sa uskutočnili v období od 21. 09. 2012 do 04. 03. 2014. Na zasadnutiach boli prezentované skutočnosti, závery a odporúčania súvisiace s kontrolovanou problematikou (priamo, resp. nepriamo), napríklad, že:

- v súvislosti s bilanciou obilnín bol zistený rozpor pri hodnotení konečných zásob obilnín a problém na strane spotreby na základe čoho bolo prijaté odporúčanie prijať systémové opatrenia, ktoré by zabezpečili zber, čo najpresnejších podkladov pre ŠÚ SR od všetkých farmárov, spracovateľov a obchodných spoločností,
- ŠÚ SR nezostavuje bilancie za rastlinné komodity – prostriedkom štatistického zisťovania pre ŠÚ SR je súpis osevných plôch, odhady úrod poľnohospodárskych plodín,
- ponukové bilancie obilnín nie sú súčasťou situačných a výhľadových správ,
- informácie o spotrebe pšenice na výrobu etanolu sa nesledujú,
- spotreba komodít je uvádzaná v situačnej a výhľadovej správe – obilniny a informácie sú skutočné a boli čerpané z výkazov spoločnosti s. r. o. z Bratislavy a ŠÚ SR,
- bolo prijaté odporúčanie doplniť metodiku rezortných výkazov k modulom č. 163, 169, 175 – jedná sa o vlastnú výrobnú a priamu spotrebu na ostatné účely Výkazu OB (MPRV SR) 09-12, spotreba, resp. predaj na výrobu biopalív. Bolo dohodnuté, že údaje bude nahlasovať aj akciová spoločnosť z Bratislavy, ktorá patrí k jedným z najväčších obchodných spoločností s primárnym cieľom zabezpečiť nákup komodít pre biopalivový priemysel v SR.

V súvislosti s odporúčaním doplniť metodiku rezortných výkazov bolo kontrolou zistené, že v rámci pripomienok k návrhom krátkodobých štatistických formulárov na rok 2015 vykonávaných ministerstvami a štátnymi organizáciami, ministerstvo predložilo návrh na zmenu štruktúry výkazu OB (MPRV SR) 9 – 12 „Mesačný výkaz o zdrojoch, predajoch

a použiti obilnín“ s tým, aby v module 163, 169 a 175 bola spotreba na výrobu biopalív (bioetanol) uvedená v samostatnom riadku 11. Zároveň ministerstvo požiadalo o aktualizáciu zoznamu spravodajských jednotiek.

Dôvodom predloženého návrhu bolo získanie spoľahlivých zdrojov o spotrebe obilnín na biopalivá pri vypracovávaní bilancií do Situačnej a výhľadovej správy pre obilniny, keďže spracovanie údajov za uvedenú oblasť bolo založené na odhadoch. Ďalším dôvodom, bola skutočnosť, že v poslednom období bol zaznamenaný väčší dopyt obilnín určených na biopalivá.

Z predloženého záznamu zo zasadnutia Štatistickej rady konanej dňa 09. 07. 2014 vyplýva, že k návrhu ministerstva neboli vznesené žiadne pripomienky a ministerstvo následne upraví predmetné formuláre.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva zároveň vyplýva, že informácie týkajúce sa výmery poľnohospodárskej pôdy v SR využívanej na pestovanie poľnohospodárskych plodín (surovín) používaných na výrobu biopalív ako aj produkcie, MPRV SR neeviduje.

Informácie o oseve poľnohospodárskych plodín poskytuje ŠÚ SR, ktorý spracováva údaje od respondentov vo výkaze – Výkaz o plochách osiatych poľnohospodárskymi plodinami k 20. máju, príslušného roka „Osev 3-01“, ktorý je súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní schváleného na roky 2012 – 2014.

V rámci požadovaných informácií je aj údaj o druhoch plodín, ktoré boli zasiate za účelom energetického využitia. Vo výkaze respondenti uvádzajú, resp. majú uvádzať výmeru plodín, ktoré sa pestujú za účelom výroby určitých foriem energie, či už ako biopalivá alebo ako biomasa na získanie elektrickej a tepelnej energie.

V súvislosti so zvýšením dopytom po obilninách určených na biopalivá ministerstvo uviedlo, že nevstupuje do dodávateľsko-odberateľských vzťahov medzi pestovateľmi a spracovateľmi, keďže legislatíva SR ani EÚ neumožňuje prijať žiadne regulačné opatrenia v prípade zvýšeného dopytu výrobcov biopalív po poľnohospodárskych komoditách.

Z dokladov predložených ku kontrole vyplýva, že v roku 2012 celkový počet pestovateľov plodín na energetické účely v SR bol 47 a v roku 2013 poklesol ich počet na 43, t. j. o 8,5 % (zdroj: ŠÚ SR).

Výmera kukurice, repky a pšenice na energetické účely medziročne poklesla z 1 346,22 ha (- 48,46 %) na 693,78 ha. V rokoch 2012 a 2013 najväčšia výmera z celkovej plochy plodín zasiatych na energetické účely pripadala na kukuricu.

V roku 2012 podiel výmery kukurice na zrna predstavoval 10,9 %, a v roku 2013 len 7,0 %. Výmera repky olejnej (jarnej i ozimnej) zasiatej na energetické účely v roku 2012 predstavovala 2,9 % z celkovej výmery zasiatych plodín. V roku 2013 výmera repky na tieto účely nebola zaznamenaná.

Výmera pestovateľských plôch kukurice, repky a pšenice na energetické účely a ich podiel na celkovej výmere energetických plodín v ha je uvedená v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 1

Plodina	2012	Podiel na výmere (%)	2013	Podiel na výmere (%)
Kukurica na zrna	1 063,67	10,9	692,55	7,0
Repka olejná ozimná	142,79	1,50	-	-
Semená repky olejnej jarnej	139,76	1,40	-	-
Pšenica mäkká jarná	-	-	1,23	0,01
Spolu	1 346,22	13,8	693,78	7,01

Kontrolou bolo ďalej zistené, že ministerstvo nemá informácie o dovozoch poľnohospodárskych plodín (surovín) použitých na výrobu biopalív v doprave za kontrolované obdobie.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva vyplýva, že pre vypracovanie jednotlivých podkladov týkajúcich sa zahraničného obchodu s agrárnymi komoditami za SR využíva údaje ŠÚ SR za dovoz a vývoz agrárnych a priemyselných komodít.

ŠÚ SR pri zbere a zatriedovaní jednotlivých štatistických hlásení týkajúcich sa dovozu a vývozu používa colnú a štatistickú nomenklatúru, ktorá je zhodná pre všetky členské štáty EÚ. Vyššie uvedená nomenklatúra EÚ nerozlišuje u predmetných 3 agrárnych komodít ich finálne použitie na produkciu biopalív v doprave v SR od ostatného použitia.

1.4.3 Komoditná rada pre olejninu

Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR svojim Rozhodnutím číslo 4427/2012-510 vydal „Štatút Komoditnej rady pre olejninu MPRV SR“, ktorý nadobudol účinnosť 17. 12. 2012 a bol uverejnený vo Vestníku MPRV SR č. XLIV zo dňa 17. 12. 2012 – čiastka 42 (ďalej len „Komoditná rada pre olejninu“).

Komoditná rada pre olejninu je poradným, iniciatívnym a koordinačným orgánom ministra v oblasti monitorovania na trhu s olejninami v SR a v EÚ a okrem iného sleduje a hodnotí vývoj situácie na trhu s olejninami vrátane monitoringu cien, prerokúva informácie o produkcii a spracovaní olejnin a pod.

Členmi Komoditnej rady pre olejninu sú okrem zástupcov ministerstva, PPA aj zástupcovia iných subjektov – SPPK, Slovenského zväzu olejninárov.

Na zasadnutia boli prizvaní aj zástupcovia ŠÚ SR, VÚEPP Bratislava a iní zástupcovia (dve obchodné akciové spoločnosti z Bratislavy).

Ku kontrole boli predložené štyri zápisnice zo zasadnutia Komoditnej rady pre olejninu, ktoré sa uskutočnili v období od 12. 03. 2013 do 18. 02. 2014.

Na zasadnutiach boli prezentované informácie, závery a odporúčania súvisiace s kontrolovanou problematikou, napríklad:

- Slovenská republika má stabilizované plochy a neočakáva sa zvýšený dopyt po olejninách,
- o náročnom podnikateľskom prostredí v oblasti pestovania a spracovania olejnin – okrem iného aj na podporu biopalív, na nedostatočnú podporu spracovania olejnin z fondov EÚ/ŠR, na nerovnaké podmienky v podpore biopalív v regióne,
- o výpočte emisií z pestovania poľnohospodárskych plodín použitých na výrobu biopalív v SR – repka olejná, kukurica a pšenica –, ktoré spĺňajú požadované kritériá podľa prílohy č.5 Smernice 2009/28/ES,
- o spracovaní olejnin na biopalivá a o spracovateľských kapacitách v rámci SR – spoločnosť, ktorá pravidelne lisuje je akciová spoločnosť z Leopoldova s kapacitou 210 000t/rok. Spoločnosti, ktoré lisujú nepravidelne majú kapacitu 41 400 t/rok a lisovne, ktoré sa vôbec nevyužívajú majú kapacitu 261 000 t/rok.
- akciová spoločnosť z Bratislavy, ktorá patrí k jednej z najväčších obchodných spoločností s primárnym cieľom zabezpečiť nákup komodít pre biopalivový priemysel v SR spotrebuje ročne cca 200 000,00 ton repky olejnej, čo pri produkcii v rámci SR cca 350 000,00 ton pokrýva ich dopyt. Podľa zástupcu uvedenej spoločnosti v roku 2013 spotreba repky olejnej na výrobu biopalív predstavovala 201 264,00 ton a rovnaká spotreba je odhadovaná aj pre rok 2014,
- o aktuálnych legislatívnych opatreniach pri biopalivách z EÚ a záujme akciovej spoločnosti z Bratislavy nakupovať poľnohospodárske komodity – primárne repku na

výrobu MERO a kukuricu na bioetanol a obchodovať s uvedenými komoditami v rámci SR a EÚ,

- o prebiehajúcej spolupráci akciovej spoločnosti z Bratislavy a CVRV Piešťany týkajúcej sa možnosti iných vstupných surovín na našom trhu pre výrobu biopalív II. generácie (slama, biomasa zmesového komunálneho odpadu a možnosť používať aj palmový olej z dôvodu dostupnosti a ceny).

Kontrolou bolo zistené, že odporúčania predložené na rokovanie Cenovej rady ministerstva súviseli s požiadavkou o vykonanie daňových a colných kontrol (vývoz a dovoz) v súvislosti s možným únikom dane z pridanej hodnoty.

2 Plnenie stanovených cieľov v produkcii surovín na výrobu biopalív v doprave a výsledky ekonomického hodnotenia podpory produkcie surovín na výrobu biopalív v doprave

2.1 Ciele MPRV SR pre produkciu surovín na výrobu biopalív v doprave a ich plnenie

Z hľadiska dlhodobého vytvárania podmienok súvisiacich s podporou zvyšovania pestovania plodín na výrobu biopalív v doprave v kapitole MPRV SR je potrebné uviesť, že ministerstvo v predchádzajúcom období, najmä v rokoch 2004 až 2010, plnilo úlohy a vypracovalo viacero materiálov v predmetnej veci, čo je podrobnejšie vyhodnotené v bode 1.3. tohto protokolu.

Z predložených dokladov a písomností vyplýva, že v období 2012 a 2013 MPRV SR v rámci svojej pôsobnosti:

- nemalo uložené žiadnym všeobecne záväzným právnym predpisom, uzneseniami vlády SR, resp. inými právnymi aktmi vypracovať a uplatňovať nástroje podpornej politiky v oblasti biopalív v doprave,
- neposkytlo priame a nepriame podpory na pestovanie prvotných zdrojov na produkciu biopalív v doprave formou platby na pestovanie energetických plodín a ani prostredníctvom PRV SR 2007 – 2013 a štátnej pomoci,
- nepredložilo na rokovanie vlády SR žiadne koncepčné materiály súvisiace s problematikou biopalív v doprave a podľa vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva nebola takáto požiadavka z úrovne vlády SR vznesená.

MPRV SR v rámci rozpracovaného programového vyhlásenia vlády SR na roky 2010 – 2014 za oblasť pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, v rámci úloh rezortného charakteru v rokoch 2011 až 2013, uvažovalo s vypracovaním viacerých materiálov, ktoré súviseli okrem iného:

- s využívaním biomasy na výrobu bioplynu v SR,
- s koncepciou využitia rýchlorastúcich drevín a tráv na energetické účely,
- s využívaním rastlinnej a drevnej odpadovej biomasy z poľnohospodárstva pri výrobe tepla na Slovensku,
- s podporou nových technológií na energetickú premenu biomasy v SR a pod.

Kontrolou bolo zistené, že niektoré úlohy, na základe ktorých mali byť predmetné materiály vypracované, boli na poradách vedenia ministerstva zrušené (január 2013 a január 2014).

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva vyplýva, že ministerstvo uvažuje aj so zrušením úlohy vyplývajúcej z rozpracovaného programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu na obdobie rokov 2010 – 2014 – Správa o podpore nových technológií na energetickú premenu biomasy v SR. Dôvodom navrhovaného zrušenia sú

úlohy a opatrenia rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka prijaté v rámci rozpracovaného programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016.

Z vyjadrenia ďalej vyplýva, že ministerstvo nemá vypracovanú analýzu vplyvu použitia poľnohospodárskych plodín na výrobu biopalív v doprave na zvyšovanie cien potravín, keďže podporu výroby OZE (biomasa, dendromasa a pod.) z pohľadu rezortu pôdohospodárstva nebola prioritnou témou. Významnejšou témou bolo vytvorenie podmienok na rozvoj rastlinnej a živočíšnej výroby, kontrola potravín a riešení nerovností v reťazci prvovýrobcu – spracovateľ – obchod.

V tejto súvislosti bolo kontrolou zistené, že v rámci „Konceptie rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2013 – 2020“ (zobratá na vedomie uznesením vlády SR č. 357 z 03. 07. 2013) a v súlade so spoločnou poľnohospodárskou politikou na roky 2014 – 2020 a s programovým vyhlásením vlády SR na roky 2012 – 2016 je jednou z prioritných cieľov ministerstva zvýšenie produkčnej výkonnosti v nosných poľnohospodárskych komoditách na úroveň 80 % súčasnej spotreby obyvateľstva na Slovensku.

V rámci kontraktu uzavretého medzi MPRV SR a TSÚP Rovinka na rok 2014 si ministerstvo objednalo vypracovať úlohu „Analýza produkcie odpadov z poľnohospodárskej výroby a návrh ich využívania pri výrobe energie so zreteľom na výrobu pohonných látok pre poľnohospodárske stroje“ v celkovej finančnej hodnote 89 540,00 eur.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva vyplýva, že predmetná úloha bude využitá pri príprave podkladov do strategických a koncepcných materiálov v súvislosti s plnením požiadaviek EÚ o vyššom využívaní OZE, príprave akčných plánov OZE, materiáloch o energetickej efektívnosti, adaptácii na klimatické zmeny a iné podľa požiadaviek rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka aj iných rezortov týkajúcich sa energetického využívania biomasy.

Z predložených dokladov tiež vyplynulo, že v rámci kontraktov uzavretých medzi MPRV SR a TSÚP Rovinka boli vyhodnotené taktiež úlohy v rámci realizácie priority 1. súvisiacej s podporou produkcie biomasy a priority 2. súvisiacej s podporou trhu s biomasou v súvislosti s budovaním technologických liniek na spracovanie paliva na báze poľnohospodárskej a lesnej biomasy vo forme štiepky, paliet, brikiet, rastlinných olejov a kvapalných biopalív (prvej generácie) ako i budovaním bioplynových staníc pri spracovaní poľnohospodárskej biomasy a odpadov z rastlinnej a živočíšnej výroby.

Skutočnosti zistené kontrolou povinností, ktoré vyplývali ministerstvu z uzatvorených kontraktov a dodatkov ku kontraktom s vybranými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva (VÚPOP, VÚEPP, TSÚP, CVRV) v rámci plnenia úloh súvisiacich s preverovanou problematikou sú uvedené v bode 2. tohto protokolu.

2.2 Finančné prostriedky MPRV SR použité v oblasti biopalív v doprave v roku 2012 a 2013.

Z dokladov predložených ku kontrole vyplynulo, že prostredníctvom kapitoly MPRV SR v roku 2012 a 2013 neboli poskytnuté priame a nepriame podpory na pestovanie prvotných zdrojov na produkciu biopalív v doprave formou platby na pestovanie energetických plodín, ani prostredníctvom PRV SR 2007 – 2013 a štátnej pomoci.

V období pred kontrolovaným, t. j. od 2007 – 2009, boli v rámci kapitoly poskytnuté podpory na energetické plodiny podľa nariadenia vlády SR č. 580/2007 z 5. decembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 158/2007 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou platby na pestovanie energetických plodín.

Osobitná podpora pre energetické plodiny s cieľom pomôcť rozvoju tohto sektora bola vymedzená legislatívou EÚ, najmä nariadením Rady (ES) č. 1782/2003 a súvisiacimi nariadeniami.

V rámci kontroly oprávnenosti poberania dotácií na plochu metódou Diaľkového prieskumu zeme bolo, nadväzne na Dohodu o delegovaní činností uzatvorenú medzi PPA a VÚPOP dňa 27. 02. 2008 vrátane dodatkov, dohodnuté vykonať predmetné kontroly aj pre schému ENER (energetické plodiny).

Prehľad o podporách poskytnutých na energetické plodiny v rokoch 2007 – 2009 je v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka. č. 2			
Rok	Počet žiadateľov	Stanovená výmera v ha	Vyplatená suma
2007	471	70 079,67	61 472 634,45SKK (2 040 517,64 eur)
2008	355	48 923,48	2 200 699,98 eur
2009	240	42 660,08	1 916 764,56 eur

V súvislosti s poskytnutými podporami bolo kontrolou zistené, že ministerstvo nemá vypracovanú analýzu o prínose podpôr na energetické plodiny v rokoch 2007 – 2009 používaných na výrobu biopalív v doprave v rámci pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Z predložených dokladov ku kontrole tiež vyplýva, že ministerstvo neanalyzuje v rámci svojej pôsobnosti náklady na výrobu a distribúciu MERO alebo bioetanolu.

Nákladovosť poľnohospodárskych výrobkov v SR analyzovala organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva (VÚEPP Bratislava) v triedení podľa výrobných oblastí u vybraného súboru poľnohospodárskych podnikov. Jedná sa o údaje o priemerných nákladoch na výrobu rastlinných a živočíšnych komodít, ako aj ďalšie ekonomické ukazovatele na posúdenie efektívnosti výroby. Posledná dostupná publikácia o nákladoch a výnosoch poľnohospodárskych výrobkov v SR je za rok 2012.

Nariadením Rady (ES) č. 73/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov (ďalej len „NR (ES) č. 73/2009“) bola osobitná podpora pre energetické plodiny zrušená.

Z NR (ES) č. 73/2009 vyplýva, že v dôsledku najnovšieho vývoja v sektore bioenergie a najmä vysokého dopytu po týchto výrobkoch na medzinárodných trhoch a zavedenia záväzných cieľov týkajúcich sa podielu bioenergie na celkovom objeme palív do roku 2020, už neexistuje dostatočný dôvod na poskytovanie osobitnej podpory pre energetické plodiny. NR (ES) č. 73/2009 zároveň upravuje režim poskytovania jednotnej platby na plochu pre poľnohospodárov v súlade s jeho príslušným článkom.

V zmysle NR (ES) č. 73/2009, NK (ES) č. 1122/2009 a nariadenia vlády SR č. 488/2010 Z. z., sú priame platby podporami odviazanými od produkcie, čo znamená, že poskytnutie akýchkoľvek priamych platieb je viazané iba na vykonávanie minimálnych činností v podobe udržiavania plochy v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave a dodržiavaní určitých požiadaviek hospodárenia týkajúcich sa ochrany životného prostredia, zdravia ľudí zvierat a rastlín a životných podmienok zvierat.

Prehľad o finančných prostriedkoch poskytnutých žiadateľom za roky 2012 a 2013 formou priamych platieb nadväzne na hore uvedené predpisy je uvedený v nasledovnej tabuľke v eurách:

Tabuľka. č. 3

Rok/Platba	Priame platby	Doplnkové národné priame platby		
	SAPS	VDJ	DPP	Platba na chmeľ
2012	321 573 980,54	1 451 139,04	0,00	12 396,87
2013	338 198 063,61	1 122 403,15	0,00	9 068,53

Legenda:

APS – jednotná platba na plochu

VDJ – platba na veľkú dobytčiu jednotku

DPP – doplnková platba na plochu

2.3 Podmienky vytvorené MPRV SR na čerpanie prostriedkov v rámci Programu rozvoja a vidieka SR 2007 – 2013 a pre obdobie 2014 – 2020 na podporu pestovania plodín na výrobu biopalív v doprave

Tak ako už bolo uvedené, v období 2012 a 2013 neboli poskytnuté žiadne finančné prostriedky na pestovanie prvotných zdrojov na produkciu biopalív v doprave prostredníctvom Programu rozvoja vidieka SR na roky 2007 – 2013 (ďalej len „PRV SR 2007 – 2013“) a štátnej pomoci.

Z dokladov predložených ku kontrole vyplýva, že hlavným globálnym cieľom PRV SR 2007 – 2013 schváleného uznesením vlády SR č. 291 z 21. 03. 2007 a následne v EK v decembri 2007 (počas implementácie bol dopracovaný v zmysle prvej, druhej, tretej a štvrtej modifikácie, ktorá nadobudla účinnosť schválením EK dňa 10. 07. 2013) je:

- zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva,
- zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že ministerstvo v roku 2013 začalo s prípravou Návrhu PRV SR 2014 – 2020 (ďalej len „návrh“).

Z návrhu (časť – produkcia OZE z poľnohospodárstva a lesníctva), ktorý vláda SR schválila svojim uznesením č. 231 zo dňa 14. 05. 2014 vyplýva, že potenciál OZE na Slovensku je značný, ale zatiaľ je využívaný len cca na 30,0 % (zdroj: Akčný plán využívania biomasy na roky 2008 – 2013). Najväčší podiel z potenciálu OZE predstavuje biomasa cca 42,0 %. V rokoch 2007 – 2011 sa produkcia bionafty na Slovensku takmer zdvojnásobila, výroba bioetanolu sa zvýšila viac ako štvornásobne (433,0 %). V súčasnosti na Slovensku obsah biopalív v benzíne a naftě predstavuje 4,0 % objemu.

Z návrhu ďalej vyplýva, že ročne sa v SR vyprodukuje 130 000,00 m³ bioetanolu a 100 000,00 ton biodieselu (zdroj: Združenie pre výrobu a využitie biopalív na Slovensku).

Zo zdôvodnenia identifikovaných potrieb a priorít vyplývajúcich zo SWOT a podporných analýz uvedených v návrhu vyplýva, že v rámci cieľa „Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám“ (priorita 5) je navrhnuté „Zvýšiť energetickú efektívnosť a podielu využívania OZE“, a to zvýšením podpory investícií do spracovania využívania odpadovej biomasy a iných OZE, čím sa prostredníctvom PRV SR 2014 – 2020 prispeje k zvýšeniu podielu získavania energie z OZE v SR.

Vzhľadom na to, že návrh nebol doposiaľ schválený EK, ministerstvo nezačalo s jeho implementáciou.

Z poslednej Správy o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2012 (schválená uznesením NR SR č.953 zo dňa 12. 12. 2013) vyplýva, že produkcia biomasy a OZE a výstavba bioplynových staníc napredovala pomaly v čom SR zaostáva za susednými krajinami.

Zo správy tiež vyplýva, že poľnohospodársky sektor tvorí 7,0 % - podiel na celkovom objeme emisií skleníkových plynov vyprodukovaných na Slovensku. Najväčší podiel z nich tvorí viac ako 50,0 % tvorí oxid dusný, emitovaný z poľnohospodárskej pôdy.

2.4 Opatrenia prijaté MPRV SR v roku 2012 a 2013 na podporu výskumu a vývoja pre využívanie produkcie na výrobu biopalív v doprave

Kontrolou bolo zistené, že v pôsobnosti ministerstva bola v roku 2007 schválená koncepcia zamerania a podpory výskumu a vývoja v rezorte pôdohospodárstva do roku 2010, ktorá bola platná do konca roku 2009 (ďalej len „Koncepcia“).

Koncepcia vychádzala z uznesenia vlády SR č. 766 z 12. 09. 2007 k návrhu Dlhodobého zámeru štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015.

Hlavným cieľom realizácie dlhodobého zámeru bolo vytvoriť podmienky pre rozvoj vedy a techniky a rýchlejšie zavádzanie výsledkov výskumu a vývoja do praxe. Celkovo bolo stanovených 12 vecných priorít, ktoré boli základom pre tvorbu priorít rezortu pôdohospodárstva SR pre štátne programy výskumu a vývoja.

V rámci Koncepcie, priorita 6.1.6 Energia a energetika, bol navrhnutý výskum obnoviteľných zdrojov energie z poľnohospodárskej a lesnej biomasy.

V tejto súvislosti bolo kontrolou zistené, že pri projekcii využívania OZE ministerstvo zohľadnilo princíp minimalizácie nákladov pri integrovanom prístupe využívania OZE a zníženia emisií skleníkových plynov.

Podľa ministerstva, vhodnou kombináciou OZE a nízko uhlíkových technológií, je snaha znížiť spotrebu fosílnych palív, teda aj emisie skleníkových plynov. Prioritou sú technológie, ktorých využitie vedie k cenám energií blízky trhovým s ohľadom na únosnú konečnú cenu energie. Prioritou je aj biomasa, ktorej využívanie dokáže cenovo v mnohých prípadoch konkurovať fosílnym palivám.

V oblasti biopalív sa očakáva významný nárast biopalív II. generácie okolo roku 2020, čo značne prispeje k plneniu cieľa použitie 10 % biopalív v doprave. Aj v prípade postupného uvádzania elektromobilov na trh po roku 2015 je predpoklad, že príspevok k dosiahnutiu cieľa bude nižší ako v prípade II. generácie biopalív.

Ministerstvo, nadväzne na uznesenie vlády SR č. 665 z 13.11.2013 – „k Poznatkom k prosperite - Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR“ (ďalej len „RIS3 pre roky 2014 – 2016“), spolupracuje pri vypracovaní Akčného plánu k RIS3 pre roky 2014 – 2016.

Jednou z navrhnutých a zadefinovaných tematických priorít sú technologické priority, ktorých súčasťou je aj pôdohospodárstvo a životné prostredie, kde hlavným zámerom sú progresívne technológie a postupy v oblasti pôdohospodárstva a potravín pre zabezpečenie dostatočnosti produkcie zdravých potravín.

V rámci rozvojových tendencií pre oblasti hospodárskej špecializácie ekonomiky jednou z priorít je aj energetická efektívnosť a využitie OZE.

2.4.1 Plnenie úloh z Kontraktov uzatvorených medzi MPRV SR a organizáciami vedecko-výskumnej základne v súvislosti so zabezpečovaním úloh v oblasti biopalív v doprave

Od roku 2010 pri príprave kontraktov a riešení projektov výskumu a vývoja v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka ministerstvo postupuje podľa nového modelu financovania vedy a výskumu, ktorý bol poradou vedenia ministerstva schválený v októbri 2009.

Kontrolou bolo zistené, že v roku 2012 a 2013 pri hodnotení výsledkov a dopadov politiky biopalív na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka ministerstvo vychádzalo z úloh

odbornej pomoci v rámci kontraktov uzatvorených medzi MPRV SR a rezortnými organizáciami (príspevkové organizácie):

- Centrum výskumu rastlinnej výroby Piešťany (ďalej len „CVRV Piešťany“),
- Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy, Bratislava (ďalej len „VÚPOP Bratislava“),
- Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky (ďalej len „TSÚP Rovinka“),
- Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva Bratislava (ďalej len „VÚEPP Bratislava“).

Kontrolou odborných úloh z kontraktov a dodatkov ku kontraktom uzatvorených ministerstvom, nadväzne na uznesenie vlády SR č. 1370 z 18. 12. 2002, s uvedenými príspevkovými organizáciami v rokoch 2012 a 2013 bolo zistené, že:

- úlohy odbornej pomoci, ktoré plnili príspevkové organizácie vo vzťahu k MPRV SR vyplývajú jednak z platných všeobecne záväzných právnych predpisov na príslušnom úseku odbornej činnosti, z nariadení EÚ, uznesení vlády SR a pod.,
- rozsah odborných úloh bol limitovaný výškou schválených finančných prostriedkov vyčlenených v kapitole MPRV SR na ich plnenie,
- preverené úlohy odbornej pomoci boli na 100,0 % financované zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly MPRV SR,
- úlohy prehodnocovali príslušné sekcie so sekciou pôdohospodárskej politiky a rozpočtu a s vedením ministerstva,
- na základe aktuálnych požiadaviek a finančných možností rozpočtu kapitoly boli odborné úlohy zahrnuté do kontraktu s príslušnými príspevkovými organizáciami,
- objednávateľ úloh (MPRV SR) sa zaviazal v dohodnutých termínoch vykonať kontrolné dni plnenia a preberacie konania úloh uvedených v kontrakte.

CVRV Piešťany

Celková hodnota kontrahovaných úloh zo štátneho rozpočtu na rok 2012 bola stanovená vo výške 2 309 680,00 eur, z toho na úlohu odbornej pomoci „Úžitkové a technologické parametre energetických plodín vhodných na pestovanie v Slovenskej republike“ v čiastke 66 392,00 eur, čo predstavovalo 3,0 % - ný podiel z celkovej sumy kontraktu.

Na rok 2013 bola celková hodnota kontrahovaných úloh stanovená vo výške 2 194 196,00 eur a Dodatkom č. 1 z 20. 05. 2013 bola zvýšená na 2 395 196,00 eur, z toho na úlohu „Úžitkové a technologické parametre energetických plodín vhodných na pestovanie v Slovenskej republike“ boli vyčlenené prostriedky v čiastke 63 073,00 eur, čo predstavovalo 3,0 % - ný podiel z celkovej sumy kontraktu.

Z kontraktov vyplýva, že úloha bola riešená v súlade s uznesením vlády SR č. 130 z 27. 02. 2008 „Akčný plán využívania biomasy na roky 2008-2013“, Národným akčným plánom pre obnoviteľné zdroje energie (uznesenie vlády SR č. 677 zo 06. 10. 2010), zákonom č. 309/2009 Z. z. o OZE, Dlhodobou stratégiou využitia poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych plodín na priemyselné účely (uznesenie vlády SR č. 108 zo 04. februára 2009) a Stratégiou vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR (schválenou vládou SR dňa 25. 04. 2007). Zdroje a potenciál biomasy (dendromasy aj fytomasy) v SR vytvárajú predpoklady na jej efektívne využitie ako OZE.

V súvislosti s hore uvedenými skutočnosťami bolo kontrolou zistené, že uznesenia vlády SR č. 130/2008 a č. 108/2009 v súlade s ktorými bola riešená úloha, vláda SR v roku 2011 zrušila, čo je uvedené v bode 1 tohto protokolu.

Z vyjadrenia zodpovedného zamestnanca ministerstva k zisteným skutočnostiam vyplýva, že Akčný plán využívania biomasy na roky 2008 – 2013 bol prierezovým

materiálom viacerých ministerstiev, napriek tomu, že bola úloha zrušená na rokovaní vlády SR, snahou sekcie poľnohospodárstva bolo riešiť prioritné úlohy aj napriek kráteniu finančných prostriedkov v rámci kontraktu. Plnenie priorit Akčného plánu bolo v rokoch 2012 a 2013 spracované čiastočne v rámci rezortných úloh.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že vyhodnotenie objednaných úloh bolo uskutočnené zasadnutím Oponentskej rady CVRV Piešťany. Kľúčovými užívateľmi objednávaných úloh bolo ministerstvo a právnické osoby a fyzické osoby hospodáriace na pôde. Výstupom riešenia úlohy bola záverečná správa a zmapovanie siete pestovateľov energetických plodín a ich prepojenie na spracovateľov v regióne Východného Slovenska a v ostatných regiónoch SR vrátane metodického odporúčania pestovania perspektívnych druhov a odrôd plodín pre výrobu bioplynu pre podmienky SR.

VÚPOP Bratislava

Celková hodnota kontrahovaných úloh zo štátneho rozpočtu na rok 2012 bola stanovená 809 352,00 eur. Dodatkom č. 1 z 01. 10. 2012 bola hodnota kontrahovaných úloh zvýšená na 869 352,00 eur, a dodatkom č. 2 z 19. 12. 2012 bola zvýšená na 969 352,00 eur, z toho na riešenie úlohy „Tvorba údajovej databázy – register pôd pre pestovanie plodín na výrobu biopalív“ boli vyčlenené finančné prostriedky v čiastke 8 225,00 eur, čo predstavovalo 0,85 % - ný podiel z celkovej sumy kontraktu.

Na rok 2013 celková hodnota kontrahovaných úloh bola dohodnutá v sume 854 669,00 eur. Dodatkom z decembra 2013 bola celková hodnota kontrahovaných úloh zvýšená na 1 071 202,00 eur, z toho na riešenie úlohy „Tvorba údajovej databázy – register pôd pre pestovanie plodín na výrobu biopalív“ bola vyčlenená čiastka 4 877,00 eur, čo predstavovalo 0,46 % - ný podiel z celkovej sumy kontraktu.

Riešenie úlohy vyplývalo z výkonu platných právnych predpisov (Smernica 2009/28/ES, zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore OZE).

Cieľom riešenia úlohy bolo tvorenie území v rámci registra LPIS, na ktorých je možné pestovanie repky olejnej a kukurice siatej na zrnó. To znamená, že na tejto poľnohospodárskej pôde v rámci LPIS, sú splnené kritériá trvalej udržateľnosti a emisie skleníkových plynov nepresahujúce limitné hodnoty Smernice 2009/28/ES.

Výstupom z riešenia je databáza území pestovania repky olejnej a kukurice siatej na zrnó na bioenergetické účely, vedenej ako samostatná externá vrstva, ktorá vznikla prekrytom poľnohospodárskej pôdy v LPIS, pre ktorú sa vypočítali emisie skleníkových plynov nepresahujúce limitné hodnoty Smernice 2009/28/ES.

Kľúčovým užívateľom objednanej úlohy bolo ministerstvo, sekcia poľnohospodárstva, potravinárstva a obchodu.

Kontrolou bolo zistené, že v roku 2012 a 2013 ministerstvo nepreukázalo vykonanie kontrolných dní k polroku plnenia v súlade s kontraktom.

Plnenie úloh za celoročné obdobie bolo preukázané preberacími protokolmi.

TSÚP Rovinka, SKTC – 106

Celková hodnota úloh kontrahovaných na riešenie úloh technickej politiky v poľnohospodárstve v roku 2012 bola stanovená vo výške 240 643,00 eur, z toho na úlohu odbornej pomoci „Správa o využívaní biomasy z poľnohospodárstva na energetické účely“ boli vyčlenené prostriedky v čiastke 87 200,00 eur, čo predstavovalo 36,24 % - ný podiel z celkovej sumy kontraktu.

Na rok 2013 bola celková hodnota kontrahovaných úloh stanovená v sume 228 611,00 eur, z toho na úlohu „Inovatívne a progresívne technológie transformácie biomasy neohrozujúce produkciu potravín a sumarizácia údajov z hľadiska krátkodobej a dlhodobej

stratégie využívania biomasy na energetické účely“ bola vyčlenená čiastka 91 440,00 eur, čo predstavovalo 32,95 % - ný podiel z celkovej sumy kontraktu.

Z cieľov riešenia úlohy vyplýva, že biomasa sa dá vhodne využívať na výrobu tepla a chladu, výrobu kvapalných biopalív, výrobu plyných palív vo forme bioplynu a biometánu, ale aj na výrobu elektrickej energie.

Cieľom úloh bolo vypracovať správu o využívaní rastlinnej a drevnej odpadovej biomasy z poľnohospodárstva na energetické účely. Užívateľom objednávaných úloh bolo ministerstvo.

Kontrolou plnenia povinností vyplývajúcich pre ministerstvo z kontraktov bolo zistené, že kontrolné dni k úlohe boli vyhodnocované v zmysle kontraktu raz za štvrtýrok do 20. dňa nasledujúceho mesiaca. Plnenie úloh kontraktu bolo vyhodnotených do 20. januára nasledujúceho roku.

VÚEPP Bratislava

Kontrolou bolo ďalej zistené, že ministerstvo uzatvorilo na roky 2012 a 2013 kontrakty aj s VÚEPP Bratislava na riešenie úlohy „Komoditné situačné a výhľadové správy“.

Na rok 2012 z celkovej hodnoty kontraktu 967 550,00 eur bola na riešenie predmetnej úlohy vyčlenená čiastka 49 412,00 eur, čo predstavovalo 5,0 % - ný podiel z kontraktu.

Celková hodnota kontraktu bola na rok 2013 dohodnutá v sume 852 673,00 eur a na riešenie predmetnej úlohy bolo dohodnutá čiastka 49 412,00 eur, čo predstavovalo 6,0 % - ný podiel z kontraktu.

Výsledkom riešenia úloh boli nehmotné výstupy v podobe komoditných správ pre potreby v rozhodovacom procese rezortnej štátnej správy, pre rozšírenie poznatkovej základne, publikovanie doplňujúcich poznatkov a aplikovanie poznatkov do rozhodovacieho procesu. V tejto súvislosti bolo kontrolou zistené, že v kontrakte na rok 2014 v rámci riešenia predmetnej úlohy metodika vypracovávaných správ zahŕňa aj výkaz OB(MPRV SR) 9-12 „Mesačný výkaz o zdrojoch, predaji a použití obilnín“ (podrobnejšie skutočnosti sú uvedené v bode 1.4 tohto protokolu).

Kľúčovými užívateľmi úlohy bolo ministerstvo, PPA, zväzy, združenia, výskumné inštitúcie, vysoké školy, poľnohospodárske podniky.

Kontrolné dni k úlohe boli vyhodnocované v zmysle ustanovení kontraktov k polroku plnenia a po skončení roka v rámci preberacích konaní.

Zo zistených skutočností vyplýva, že za roky 2012 a 2013, na riešenie šiestich odborných úloh súvisiacich s problematikou biopalív v doprave, ministerstvo poskytlo verejné prostriedky v čiastke 321 207,00 eur, čo predstavovalo 4,42 % - ný podiel z celkovej sumy 7 263 583,00 eur dohodnutej v kontraktoch s tromi príspevkovými organizáciami.

Okrem uvedených prostriedkov ministerstvo poskytlo VÚEPP Bratislava verejné prostriedky na riešenie dvoch úloh v celkovej sume 98 824,00 eur (Komoditné situačné a výhľadové správy).

Kontrolou bolo ďalej zistené, že za obdobie 2012 a 2013 ministerstvo vykonávalo kontroly súvisiace s problematikou biopalív v doprave len pri úlohách vyplývajúcich z uzatvorených kontraktov.

Záver

Hlavnými kritériami pri výkone kontroly bola prijatá legislatíva a uznesenia vlády SR, ktoré boli rozhodujúce pre splnenie účelu a predmetu kontroly.

Skutočnosti zistené vykonanou kontrolou vrátane odporúčania na ich riešenie sú uvedené v zhrnutí výsledkov kontroly v úvode tohto protokolu.

Ministerstvo v súlade so stanovenými kompetenciami a legislatívnou zodpovedalo za tvorbu stratégie a realizácii politiky o OZE, vykonávalo štátnu správu a odborné činnosti v rámci využívania poľnohospodárskej biomasy na energetické účely a na výrobu biopalív a biokvapalín.

Na zabezpečenie plnenia povinností a cieľov v oblasti biopalív v doprave ministerstvo vytvorilo organizačné a inštitucionálne predpoklady.

V pôsobnosti ministerstva bola zriadená medzirezortná pracovná skupina pre oblasť poľnohospodárskej biomasy a jej energetického využitia, ktorá plnila úlohy súvisiace s tvorbou a implementáciou novej európskej legislatívy a tvorbou národnej legislatívy, politiky a stratégie.

Okrem pracovnej skupiny pre biomasu bola zriadená Komoditná rada pre obilniny a Komoditná rada pre olejninu, ktorá ako poradný, iniciatívny a koordinačný orgán ministra zabezpečovala úlohy v oblasti monitorovania na trhu s obilninami a olejninami a výrobkami z nich v rámci SR a EÚ.

Ministerstvo spolupracuje pri vypracovaní Akčného plánu k RIS3 pre roky 2014 – 2016 a jeho hlavným zámerom sú progresívne technológie a postupy v oblasti pôdohospodárstva a potravín pre zabezpečenie dostatočnosti produkcie zdravých potravín.

V rámci rozvojových tendencií pre oblasti hospodárskej špecializácie ekonomiky jednou z priorít je aj energetická efektívnosť a využitie OZE.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa 13. 08. 2014

Ing. Jaroslav Áč,
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Ľubomír Huska,
člen kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol dňa 18. 08. 2014 oboznámený:

Prof. Ing. Ľubomír Jahnátek, CSc.,
minister